

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Β΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για σχήματα, πίνακες, διαγράμματα κλπ.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Καταναλωτισμός και σύγχρονη οικονομική κρίση

Το μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας μας που βασίζονταν τις τελευταίες δεκαετίες και μέχρι πρότινος κατεξοχήν στην κατανάλωση βρίσκεται πλέον σε οριακό σημείο. Ο αλόγιστος δανεισμός και η συνακόλουθη υπερχρέωση των νοικοκυριών δεν μπορεί βεβαίως να συνεχιστούν στο εκρηκτικό πλαίσιο που έχει διαμορφώσει η παγκόσμια οικονομική κρίση. Τι ακριβώς θ' αλλάξει σε βάθος χρόνου δεν μπορεί κανείς να προβλέψει με σιγουριά. [...] Ένα πολύτιμο βοήθημα για τον σχετικό προβληματισμό είναι το κοινωνιολογικό δοκίμιο του Ζίγκμουντ Μπάουμαν, ενός από τους σημαντικότερους σύγχρονους στοχαστές.

Φαντάζει ίσως παράξενο, αλλά στις πρώτες σελίδες του βιβλίου του ο συγγραφέας καταπιάνεται με τους ιστοτόπους κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook. Ο λόγος είναι ότι θέλει να καταδείξει πως στην καταναλωτική κοινωνία, οι άνθρωποι δεν καταναλώνουν απλώς εμπορεύματα, μετατρέπουν οι ίδιοι τον εαυτό τους σε εμπόρευμα το οποίο προωθούν και διαφημίζουν, όπως οι πλαστές ηθοποιήτριες τους. Είναι λοιπόν αυτή η σχέση που εισχωρεί στις διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις και τις αλλοτριώνει. Με τα λόγια του Μπάουμαν, «η κομβική, η αποφασιστική ίσως σκοπιμότητα της κατανάλωσης στην κοινωνία των καταναλωτών (έστω κι αν σπανίως διατυμπανίζεται και ακόμη σπανιότερα συζητείται δημοσίως) δεν είναι η ικανοποίηση αναγκών, επιθυμιών και λαχτάρων, αλλά η εμπορευματοποίηση ή επανεμπορευματοποίηση του καταναλωτή: η μετατροπή του σε ευπώλητο εμπόρευμα».

Αυτό το οποίο ενοχοποιείται εδώ δεν είναι η κατανάλωση γενικώς και αορίστως, αλλά ο καταναλωτισμός, δηλαδή εκείνος ο τύπος κοινωνικής ρύθμισης που προκύπτει όταν η κατανάλωση αναλαμβάνει τον κομβικό ρόλο που διαδραμάτιζε η εργασία στην κοινωνία των παραγωγών. Η τελευταία επεδίωκε πρώτα απ' όλα την ασφάλεια και βασίζονταν στην επιθυμία για ένα αξιόπιστο, τακτοποιημένο και σταθερό περιβάλλον. Στην κοινωνία των καταναλωτών, η ικανοποίηση βρίσκεται αντιστρόφως στην άμεση απόλαυση των ηδονών. Ο σχεδιασμός, η επένδυση, η αποθήκευση δεν έχουν καμία θέση σε αυτήν, απορρίπτονται εξ αρχής ως στοιχεία οπισθοδρομικά. Τον τόνο δίνουν οι διαρκώς διογκούμενες, εντεινόμενες αλλά και μεταβαλλόμενες επιθυμίες.

Για τον Μπάουμαν, όπως είναι φανερό, η κουλτούρα του καταναλωτισμού είναι απορριπτέα, εφόσον συγκρούεται με συλλογικές αξίες, όπως η συνεργασία και η αλληλεγγύη, καλλιεργώντας αντίθετα τον κτητικό εγωισμό, την αδιαφορία για τον άλλον και ιδιαίτερα για τους αδύναμους, δηλαδή για όσους δεν διαθέτουν παχύ πορτοφόλι και οι οποίοι «φορτώνονται» την κοινωνική τους περιθωριοποίηση ως, τάχατες, ατομική αποτυχία.

Ο συγγραφέας υποστηρίζει εντέλει ότι το πρόβλημα είναι σε μεγάλο βαθμό πολιτικό κι επομένως επιδέχεται πολιτικής διευθέτησης. Στη θέση μιας αχόρταγης αγοράς η οποία τείνει να επεκταθεί σε όλες τις όψεις του βίου και να εγκαθιδρύσει σχέσεις μοναχικότητας κι ανταγωνισμού, προκρίνει την επαναφορά ενός ισχυρού κοινωνικού κράτους στο πρότυπο των σκανδιναβικών κρατών. Αυτή η προοπτική δεν στερεί δικαιώματα κι ελευθερίες, ούτε συγκρούεται με την ανάπτυξη και την ευημερία, αλλά εγκαθιδρύει σχέσεις κοινωνικής εμπιστοσύνης και συνοχής, σχέσεις που δεν προσβάλλονται εύκολα από τη ρευστότητα, την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια. Ίσως η οικονομική κρίση μάς ταρακουνήσει και μάς

κάνει να βγούμε από τον καταναλωτικό μας λήθαργο και τη φούσκα της life style ευδαιμονίας. Είμαστε έτοιμοι;

(απόσπασμα – διασκευή)

Σωτήρης Βανδώρας, «Εγώ ένα εμπόρευμα», περιοδικό *Bookpress*, 26 Σεπτεμβρίου 2010
<https://bookpress.gr/stiles/dimosia-sizitisi/3795-2013-12-25-16-39-11>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του πιο πάνω κειμένου, έκτασης 120–140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί σε εφημερίδα της πόλης σας.

(μονάδες 8)

A.I.2. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συντάκτης του κειμένου στη δεύτερη (2^η) παράγραφο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 4)

A.I.3. Να αναφέρετε ποια είναι η λύση που προτείνεται από τον Ζίγκμουντ Μπάουμαν για την πολιτική διευθέτηση του προβλήματος του καταναλωτισμού. Να αναφέρετε **δύο (2)** πλεονεκτήματα της συγκεκριμένης διευθέτησης.

(μονάδες 4)

A.I.4. Να εντοπίσετε **ένα (1) παράδειγμα** χρήσης της μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας στην τέταρτη (4^η) παράγραφο και να εξηγήσετε τον ρόλο της, με βάση το νόημα του κειμένου, κάνοντας αναφορά σε **δύο (2)** στοιχεία.

(μονάδες 3)

A.I.5. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο ανάπτυξης της τρίτης (3^{ης}) παραγράφου, να τον εξηγήσετε και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** τους, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της φράσης:

α. Το μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας μας που βασιζόταν τις τελευταίες δεκαετίες [...]

β. [...] επιθυμία για ένα αξιόπιστο, τακτοποιημένο και σταθερό περιβάλλον

(μονάδες 4)

A.I.7.

- α) Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη και
β) να σχηματίσετε **μία (1)** νέα λέξη, απλή ή σύνθετη, από το β' συνθετικό της κάθε μίας:
- προβλέψει
  - συνοχή

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Το μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας μας που βασιζόταν τις τελευταίες δεκαετίες και μέχρι πρότινος κατεξοχήν στην κατανάλωση βρίσκεται πλέον σε οριακό σημείο. Ο αλόγιστος δανεισμός και η συνακόλουθη υπερχρέωση των νοικοκυριών δεν μπορεί βεβαίως να συνεχιστούν στο εκρηκτικό πλαίσιο που έχει διαμορφώσει η παγκόσμια οικονομική κρίση.»

Σε άρθρο σας που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε **συνολικά** σε **δύο (2)** συνέπειες του καταναλωτισμού τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία στη σύγχρονη οικονομική συγκυρία και, ακολούθως, να εισηγηθείτε **τρεις (3)** προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτής της υπέρμετρης κατανάλωσης.

(Έκταση: 400 - 450 λέξεις)

Σημείωση: **ΝΑ ΜΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΙ ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ.** Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Να μελετήσετε τα παρακάτω κείμενα και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

B1.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κ.Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί βασιλείς»

Μαζεύθηκαν οι Αλεξανδρινοί
να δουν της Κλεοπάτρας τα παιδιά,
τον Καισαρίωνα, και τα μικρά του αδέρφια,
Αλέξανδρο και Πτολεμαίο, που πρώτη
φορά τα βγάζαν έξω στο Γυμνάσιο,
εκεί να τα κηρύξουν βασιλείς,
μες στη λαμπρή παράταξη των στρατιωτών.

Ο Αλέξανδρος – τον είπαν βασιλέα

της Αρμενίας, της Μηδίας, και των Πάρθων.
Ο Πτολεμαίος – τον είπαν βασιλέα
της Κιλικίας, της Συρίας, και της Φοινίκης.
Ο Καισαρίων στέκονταν πιο εμπροστά,
ντυμένος σε μεταξύ τριανταφυλλί,
στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους,
η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων,
δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες
κορδέλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια.
Αυτόν τον είπαν πίοτερο από τους μικρούς,
αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων.

Οι Αλεξανδρινοί ένιωθαν βέβαια
που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά.

Αλλά η μέρα ήτανε ζεστή και ποιητική,
ο ουρανός ένα γαλάζιο ανοιχτό,
το Αλεξανδρινό Γυμνάσιον ένα
θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης,
των αυλικών η πολυτέλεια έκτακτη,
ο Καισαρίων όλο χάρις κι εμορφιά
(της Κλεοπάτρας υιός, αίμα των Λαγιδών)-
κι οι Αλεξανδρινοί έτρεχαν πια στην εορτή,
κι ενθουσιάζονταν, κι επευφημούσαν
ελληνικά, κι αιγυπτιακά, και ποιοι εβραίικα,
γοητευμένοι με τ' ωραίο θέαμα –
μ' όλο που βέβαια ήξευραν τι άξιζαν αυτά,
τι κούφια λόγια ήσανε αυτές οι βασιλείες.

Ερώτηση Β1

Αφού εντοπίσετε **τρία (3)** σημεία στα οποία δηλώνεται η παρουσία του Καισαρίωνα, να εξηγήσετε πώς αυτή λειτουργεί ειρωνικά και για ποιους λόγους ο Καισαρίωνας μπορεί να χαρακτηριστεί ως τραγικό πρόσωπο.

(μονάδες 12)

B2.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος, Αποχαιρετισμός (Απόσπασμα)

Κι έλεγα μέσα μου: δε φτάνει το τραπέζι, μήτε κάμποσος παράς
στην τσέπη,
μήτε το ψωμί και το φιλί, – δε φτάνει.
Ο άνθρωπος είναι πιο τρανός απ' την καθημερινή την έγνοια του.

Κι έλεγα πάλι που ο άνθρωπος αρχίζει από την έγνοια του για
το ψωμί
Κι όλο τραβάει πιο πέρα απ' τη σκλαβιά του,
από σκλαβιά σε σκλαβιά, από ξεσκλάβωμα σε ξεσκλάβωμα,
απ' το ξεσκλάβωμα της πατρίδας, στο ξεσκλάβωμα του κόσμου,
ώσπου να νιώσει, μπαίνοντας ίσα τον ουρανό,
ν' αχνίζει το φεγγάρι στον κόρφο του,
ώσπου να κλάψει μια νύχτα από αγάπη για όλο τον κόσμο. Έτσι
άφησα
σ' ένα χαντάκι τ' αμάξι μου. Πήρα τ' όπλο. Κι ανέβηκα στο
βουνό.

Έτσι βρέθηκα σε τούτη τη σπηλιά που το στόμιό της
βλέπει ολόισα στον ήλιο – το στρογγυλό της στόμιο
είναι ο ίδιος ο ήλιος που θα τον νιώσω πάλι δροσερό, καθώς θα
με περνάνε,
(όπως εκείνη τη νύχτα το φεγγάρι) – θα τον νιώσω δροσερό
κωνσταντινάτο
να μου δροσίζει το καμένο στήθος, κι έτσι λίγο-λίγο
να ζεσταίνεται ο ήλιος και ν' αχνίζει στον κόρφο μας. Γεια σας.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τεύκρος Ανθίας, «Ολοκαύτωμα στον Όλυμπο» (απόσπασμα)
(Του Γρηγόρη Αυξεντίου)

Λαμπάδα ανάβει το κορμί του
στην κατακόμβη του βουνού
μα πολεμά.

Φλόγες τυλίγουν την καρδιά του
μα αυτή χτυπά κι όλο χτυπά
με τον παλμό των αθανάτων.

Κι ήτανε κάποιο δειλινό
– ώριμο δειλινό, καρπός του Απείρου
που έπεφτε στα πόδια της Εσπέρας.

Κι ενώ ένας ήλιος έγερνε στη δύση του,
αυτός ο ήλιος του λαού, της λεβεντιάς και της ανδρείας,
έγερνε στην ανατολή αιώνιας δόξας.

[...]

Με φωτοστέφανο στα εβένινα μαλλιά του
πλεγμένο με χρυσές αχτίδες
από της Ιστορίας τον προβολέα.

Με μάτια που τρυπούσαν το σκοτάδι με τ' ακόντια
του Λεωνίδα, σε νέες Θερμοπύλες.

Με μια καρδιά που χτυπώντας ανυπόταχτα
με το ρυθμό της αιωνιότητας,
τράνταζε το βουνό συθέμελα,
δονούσε την ατμόσφαιρα
με την ελληνική ιαχή:
«Ελευθερία ή θάνατος».

Κι άναβε σα λαμπάδα το κορμί του,
κι ο πόνος ήτανε γλυκός σαν τ' όραμα
της Λευτεριάς και της Αλήθειας.

Ερώτηση Β2

α) Να παρουσιάσετε το τραγικό γεγονός της θυσίας του Γρηγόρη Αυξεντίου, όπως αποτυπώνεται στα πιο πάνω ποιήματα, και να αναφέρετε το κοινό σύμβολο με το οποίο αποδίδεται το ολοκαύτωμα του ήρωα.

(μονάδες 7)

β) Να προσδιορίσετε **ένα (1)** κοινό εκφραστικό μέσο με το οποίο παρουσιάζεται η ηθική τελείωση του ήρωα. Να τεκμηριώσετε με αναφορές στο κάθε ποίημα.

(μονάδες 3)

B3.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιώργος Ιωάννου, «†13-12-43» (απόσπασμα)

Φτάνω στο σημείο να πω πως ίσως θα 'ταν καλύτερα να μην είχα πατήσει ποτέ μου σε κείνο τον τόπο της ομαδικής εκτελέσεως. Κι άλλες φορές έτυχε βέβαια να επισκεφθώ τόπους μαρτυρίου ή ομαδικής ταφής· η γη της πατρίδας μας είναι παραγεμισμένη με κόκαλα παλικαριών· μα ποτέ μου δεν τaráχτηκα και δεν έκλαψα τόσο, όσο αυτή τη φορά. Αυτό ασφαλώς έγινε, γιατί την ώρα που βρέθηκα εκεί, μια γυναίκα κι ένας άντρας, αδέρφια, άνοιγαν τον τάφο του μικρότερου αδελφού τους, που είχε εκτελεστεί πριν από είκοσι χρόνια. Πλησίασα, κι όταν κατάλαβα τι συνέβαινε, σιγοκάθισα πάνω στα πόδια μου σε μian άκρη. Και τώρα, που η ψυχή μου έχει κολλήσει εκεί, μου φαίνεται πως θα μείνω για πάντα, σαν ένα αγριόχορτο, καθισμένος δίπλα σε κείνο τον τάφο. Και μακάρι να γινόταν έτσι.

Τότε που πρωτοζύγωσα, το σκάψιμο με την αξίνα είχε προχωρήσει. Εξάλλου δεν τον είχαν θαμμένο καθόλου βαθιά. Μάλλον γυναίκες θα είχαν φροντίσει για την ταφή του. Σε λίγο, ένα ένα, άρχισαν να ξεφυτρώνουν τα κόκαλα. Ήταν κατακίτρινα, με λίγο καστανό χρώμα κολλημένο πάνω τους. Η γυναίκα, μ' ένα τσεμπέρι στο κεφάλι, σχεδόν γονατιστή, αφού τα ξέπλενε λίγο με κόκκινο κρασί, τ' αράδιαζε ευλαβικά μέσα σε μια κάσα χαρτονένια, απ' αυτές της αμερικάνικης βοήθειας. Σε όλα αυτά δεν υπήρχε τίποτα το αηδιαστικό ή το τρομαχτικό. Άλλωστε το παιδάκι ήταν δεκάξι χρονών όταν μαρτύρησε. Και πιστεύω, χωρίς αμφιβολία, πως θα έχει αγιάσει. Στο χρώμα δίπλα ήταν μπηγμένο ένα κερί και στο θυμιατό σιγόκαιγε θυμίαμα. Ευωδίαζε όλος ο τόπος. Λέξη δεν έλεγαν, ούτε ακουγόταν κλάμα. Καταλάβαινα όμως πως τα μάτια τους τρέχαν, γι' αυτό έσκυψα το κεφάλι μου προς το χορτάρι και δεν προσπαθούσα, ούτε τολμούσα να τους κοιτάξω. Πολύ ήταν και που με άφηναν κοντά τους μια τέτοια ώρα.

Μονάχα όταν βρέθηκε το κρανίο, άκουσα τον αδελφό να λέει βραχνά: η χαριστική βολή. Ήταν μια μικρή τρύπα λίγο πιο πάνω απ' το μέτωπο. Είχα γίνει πια ένα με το χρώμα, έτσι ένιωθα. Τώρα σκέφτομαι πως έπρεπε να προσκυνήσω, αν και είμαι τόσο ανάξιος. Κοίταζα συνεχώς ένα βραχάκι κοντά μου και τις λειχήνες του. Αυτό σίγουρα θα ήταν και τότε εδώ, και το παιδί θα το είδε· ίσως και να το ζήλεψε. Μπορεί να ήταν και κείνο το αρκετά μεγάλο δέντρο, αν και δεν αποκλείεται να έχει μεγαλώσει πιο γρήγορα, εφόσον βρήκε άφθονο λίπασμα από τόσο αίμα και τόσες εκατοντάδες κορμιά. Καλά θα ήταν να μπορούσε να μεταμορφώνεται ο άνθρωπος, όταν πέφτει σε μεγάλο κίνδυνο, ή ν' ανοίγει η γη και να τον κρύβει. Εγώ τουλάχιστο έτσι παρακαλούσα, όταν βρέθηκα σε κάτι τιποτένιους κινδύνους, που είναι ντροπή και να τους σκέφτομαι ακόμα. Πάντως, θυμούμαι πως εκείνες τις στιγμές λάτρευα και πρόσεχα, όσο ποτέ, τα άψυχα, αλλά και τα έντομα και τα φυτά και τα πουλιά. Σ' αυτό ακριβώς στηρίζομαι και πιστεύω πως έτσι θα 'νιωσε κι αυτός εκείνη την ώρα. Εξάλλου ήταν της ηλικίας μου. Δεν είναι δυνατό να διαφέρω και τόσο πολύ απ' τους άλλους. Άνθρωπος είμαι και εγώ. Κι όμως η κάποια διαφορά είναι που με καίει.
[...]

Ερώτηση Β3

Να αναφέρετε ποια αξία έχει για τον αφηγητή το νεκρό σώμα του δεκαεξάχρονου παιδιού και να παρουσιάσετε **τρία (3)** στοιχεία από το κείμενο που επιβεβαιώνουν την οπτική του.

(μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ